

Leo Yding Sørensen, som er født på Vråvej 7, har skrevet en fyldig artikel om ”Gryshøjgaard”, Sødalvej 9.

Leo tager udgangspunkt i nogle skifteforretninger i 1700-tallet, inden han tager fat på de mere konkrete ejendomsbeskrivelser efter frikøb og udflytning..

Gryshøjgård, matr. nr. 4a, Sødalvej 9 i Vrå,

I forbindelse med landboreformerne i slutningen af 1700 tallet var udskiftningen af landsbyfællesskabet og samlingen af de enkelte gårdes jorder i hovedlodder – helst i en enkelt hovedlod for hver gård - samt udflytningen af nogle af gårdene sammen med stavnsbåndets ophævelse de mest betydningsfulde elementer.

Udskiftningen, der i de fleste ejerlav ville betyde, at nogle af gårdene skulle flytte fra landsbyen og ud på deres hovedlod, må umiddelbart betragtes have været en vanskelig opgave. Hvem skulle flytte ud af landsbyen og hvem kunne blive boende? Men det gik langt lettere og hurtigere end man skulle tro, og allerede i 1810 viste en opgørelse, at langt den største del af udskiftningen var gennemført.

I ejerlavet Vrå blev det de vestlige arealer, der blev hovedlodder for 2 gårde, og gårdene skulle flyttes ud på disse hovedlodder.

De 4 andre gårde i Vrå ejerlav, der skulle have deres hovedlodder på den centrale og den østlige del af ejerlavets jorder, kunne så blive, hvor de var.

Ud over hovedlodderne fik samtlige 6 gårde en del af engarealerne ved Rødsø.

Udflytternes hovedlodder fik matrikelnumrene 4 og 5, og de to gårde fik med tiden navnene Gryshøjgård og Søndergård. De to hovedlodder var hver på ca. 41 ha

Gryshøjgård har fået navn efter en høj beliggende syd for gården. Baggrunden for navnet Gryshøj kendes ikke.

Det første dokument, vi har om denne gård er et referat af en skifteforretning den 2.10.1771 efter afgangne aftægtsmand og fæster Olle Sørensen i Wraae. Der var udpeget 2 mænd fra Vrå til at registrere og vurdere afdødes efterladenskaber til deling mellem enken Karen Clemensdatter og hendes med den salige mand sammenavlede børn, som var:

Søren Olesen – boede på stedet
 Appelone Ollesdatter – 24 år
 ??? Olesen – 21 år
 Bodil Ollesdatter – 16 år
 Christen Olesen – 13 år
 Mette Ollesdatter – 11 år.

De to vurderingsmænd fra Vrå var Niels Laursen, (matr. nr. 2a) og Jørgen Christensen (matr. nr. 6a) Efter en gennemgang af bohavet konkluderedes det, at der intet kunne blive til deling mellem enken og børnene. Det var sløje tider for fæstebøner i sidste halvdel af 1700 årene, så det var en hel normal situation, at der ikke var noget at arve.

Den næste fæster på denne gård var sønnen Søren Olesen. Det vides ikke, hvad gården blev kaldt i 1771, men det har næppe været Gryshøjgård, fordi Gryshøj ligger på det areal, som gården senere blev flyttet ud på.

Søren Olesen.
Født. ca. 1744.
Død 1.7.1813.

ca. 1770.
Pederstrup kirke

Karen Nielsdatter.
Født ca. 1746.
Død: ??
Karen Nielsdatter var
datter af fæster Niels
Jensen, matr. nr. 1a, Vrå
Dødsdato kendes ikke.

De fik Børnene:

1770: Bodil Sørensdaughter. Hun blev gift med gmd. Jesper (eller Esper) Pedersen, Foulum.

1775: Maren Sørensdaughter. Hun blev 31.1.1806 gift i Rødding kirke med Niels Jensen, Foulum.

1778: Anne Sørensdaughter. Hun blev 31.1.1806 gift i Rødding kirke med Niels Nielsen i Vinge - senere Niels Nielsen Møller.

1780: Kirsten Sørensdaughter. Hun blev 15.10.1813 gift med Christen Madsen, født 1779 på matr. nr. 1a, Vrå by, som søn af Mads Nielsen og hustru Maren Sørensdaughter.

Christen Madsen blev fæster (eller lejer) af Gryshøjgård efter Søren Olesens død. Men hans kone, Kirsten Sørensdaughter, døde den 17.6.1814 i forbindelse med en fødsel, og derefter flyttede Christen Madsen til V. Tostrup, Rinds herred, hvor han den 14.6.1816 blev gift med Karen Jensdatter, enke på en gård i V. Tostrup.

Den sidste fæstebonde på Gryshøjgård var Søren Olesen. Han døde den 1.7.1813, 69 år gammel. Det var måske dette dødsfald, der var medvirkende til, at kaptajn og Landsassessor Erik Christian Rasmussen Müller til Møllerup og Taarupgård besluttede at sælge dette fæstegods under Taarupgård?

Af skøde og panteprotokollen 1813-1818 fremgår det, at ovennævnte Erik Christian Rasmussen Müller den 14.4.1817 solgte gården i Vrå til „Velagte Niels Nielsen Møller fra Perstrup den under Vraa Byes udskiftning nedlagte Udfløter Gårdbosted med den Anpart af afgangne Søren Olesens Gaards bygning og besætning, som er blevet Køberen anvist”. Prisen var 1.750 rigsbankdaler NV.. Skødet blev tinglyst den 22.4.1817. Niels Nielsen fraflyttede Annexgården med matr. nr. 2a, Pederstrup by, med adressen Pederstrupvej 13, som i dag ejes af Jens Karl Bisgaard

Samtidig med denne handel blev et tilsvarende areal beliggende syd for Niels Nielsen Møllers areal solgt til Søren Madsen, Åstrup – se under Søndergård, matr. nr. 5a, Sødalvej 15 i Vrå.

1.	Niels Nielsen Møller Født: 1782 Død: 31.1.1847	<u>??????</u>	Ane Sørensdatter Født: 1779 Død: 14.3.1857
-----------	---	---------------	---

De fik børnene:

1808: Niels Nielsen Møller
1821: Ane Nielsen
(Ikke døbt i Pederstrup
eller Løvel kirker)

Med skøde tinglyst den 24.7.1855 solgte Ane Sørensdatter Gryshøjgård til sønnen Niels Nielsen Møller.

2.	Niels Nielsen Møller. Født: 1808. Død: 20.3.1870.	30.4.1847. Pederstrup.	Ane Cathrine Jensdatter. Født: 11.3.1821. Død: 28.2.1909. Hun var født i Fallesgårde, Døl- lerup, som datter af ugifte Ane Barbara Christensdatter og ud- lagte barnefader Jens Sørensen, Lysgård Sogn.
-----------	--	----------------------------------	---

Ane Cathrine Jensdatter blev tjenestepige hos Niels Nielsen Møller den 1.11.1838. Den 29.8.1844 fødte hun sønnen **Niels Nielsen**, der ikke i dåben fik tilnavnet Møller, og Niels Nielsen Møller blev udlagt som barnefader. Som vist ovenfor blev de gift i Pederstrup kirke den 30.4.1847. Derefter fik de børnene:

27.6.1847: Jens Nielsen.
16.8.1848: Ane Nielsen.
13.3.1851: Karen Nielsen.
?. 5.1854: Ane Marie Nielsen.
21.4.1858: Søren Nielsen.

Ane Marie Nielsen blev den 6.2.1877 gift med Erik Nielsen fra Sødalvej 17 i Vrå. Han døde den 6.6.1879. Dernæst blev hun den 4.5.1880 gift med Villads Rasmussen, der overtog Sødalvej 17. Senere flyttede de til Nr. Vinge, hvor de fik sønnen Niels Christian Rasmussen den 28.3.1889. Han kom i pleje hos morbroderen på Gryshøjgård i 1890, da han var 1½ år – se senere.

3.	Niels Nielsen (Møller). Født: 29.8.1844. Død: 21.1.1918.	14.6.1878. Tjele kirke.	Christine Jensen. Født: 20.3.1859. Død: 6.9.1891. Hun var datter af bmd. Jens Christian Christensen og Kirsten Pedersdatter, Foulum mark.
-----------	---	-----------------------------------	--

Niels Nielsen fik ikke Møller navnet i dåben – derfor står Møller navnet hos ham i parentes.

Med skøde tinglyst den 29.3.1870 overtog Niels Nielsen (Møller) Gryshøjgård efter sin fader. Det formodes, at Ane Cathrine Jensdatter er blevet boende på Gryshøjgård i hendes aftægtsperiode, og at hun har stået for husholdningen indtil sønnen blev gift med Christine Jensen i 1878. Efter Christine Jensens død i 1891 overtog Ane Cathrine Jensdatter igen husholdningen indtil hendes død i 1909.

Med skøde af 16.8.1908, tinglyst den 25.8.1908 blev en parcel på 5 tønder land af matr. nr. 4a, Vrå By, solgt til Mikael Kvorning, Løvel. Ved udstykningen fik parcellen matr. nr. 4b, Vrå By, og den skyldsattes til ¼ album. Salgsprisen var 460 kr..

Parcellen grænsede mod vest til Køberens ejendom og mod nord til Søren Rasmussens ejendom. Østgrænsen dannedes af en ret linie, parallelt med vestgrænsen, og sydgrænsen dannedes af en ret linie parallelt med nordgrænsen. Parcellens længde er ca. 300 m, og bredden er ca. 90 m

Niels Nielsen (Møller) og Christine Jensen fik ingen børn, og derfor var der god plads til at tage nevøen Niels Christian Rasmussen i pleje i 1890.

4.	Niels Christian Rasmussen Født: 28.3.1889 Død: 18.6.1976	3.6.1910 Daugbjerg kirke	Petrea Kristine Marie Nielsen Født: 12.11.1885 Død: 10.5.1972 Hun var datter af gmd. Peder Christian Nielsen og Maren Jensen, Vedhoved, Daugbjerg.
-----------	---	------------------------------------	--

De fik børnene:

2.5.1911: Nanna Møller Rasmussen. Hun blev gift i Løvel kirke den 2.8.1940 med John Vagner Thulesen, født i Sjørslev den 1.4.1917 som søn af bmd. Kristen Thulesen og Anne Johanne Kirstine Petra Nielsen. Nanna og John Vagner bosatte sig på en landejendom på Kølsen mark, hvor de fik børnene:

17.4.1943: Frank Møller Thulesen.
16.8.1945: Britta Thulesen.
13.6.1947: Lindy Thulesen.
8.10.1950: Birger Thulesen.

31.7.1955: Stig Thulesen.

Nanna døde den 15.7. 2005, og John Vagner døde den 17.8.1987.

27.12.1912: Viktor Møller Rasmussen. Han blev i Løvel kirke den 20.9.1936 gift med Signe Elizabeth Overgård, født den 30.6.1911 i Karby på Mors som datter af gmd. Christen Mikkelsen. De etablerede et stathusmandsbrug på en udstykning fra Gryshøjgård, og de fik døtrene:

1.11.1940: Runa Kristine Rasmussen.

14.8.1943: Mona Kathrine Rasmussen.

Viktor døde den 11.9.1983, og Signe døde den 18.1.1991.

12.11.1914: Henning Møller Rasmussen. Han blev cand. theol. i 1944, og i februar – juni 1945 vikarierede som sognepræst i Vammen fordi den derværende præst, pastor C. Brinkkjær, som medlem af modstandsbevægelsen var skjult for de tyske tropper. Senere blev han sognepræst i Gødvad ved Silkeborg. Han blev den 18.10.1944 gift i Sdr. Onsild kirke med Esther Kronborg Nielsen, født den 26.4.1915 som datter af arbejdsmand Julius Kronborg Nielsen og Andrea Løvqvist. De fik datteren Edel Møller Rasmussen den 18.7.1949.

Henning døde den 12.10.1977, og Esther døde den 16.1.1988.

16.12.1918: Magnus Møller Rasmussen se senere.

2.12.1921: Valborg Møller Rasmussen.

Hun blev gift i Løvel kirke den 5.5.1944 med Ove Rasmussen, søn af Søren og Maren Rasmussen på naboejendommen i Løvel. Ove Rasmussen havde overtaget sit hjem i 1938, hvor de fik børnene:

3.7.1945: Karen Yding Rasmussen.

16.8.1946: Ejner Yding Rasmussen.

17.8.1948: Søren Yding Rasmussen. Død 26.11.2010.

14.9.1950: Arne Yding Rasmussen.

11.1.1953: Karsten Yding Rasmussen.

10.2.1955: Gunnar Yding Rasmussen. Død 19.3.2008.

27.6.1958: Bodil Yding Rasmussen.

Ove døde den 9.6.1983 og Valborg døde den 29.9.1994.

Niels Christian Rasmussen, i daglig tale kaldet Niels Møller, overtog Gryshøjgård efter sin morbror med skøde dateret den 8.6.1909 og tinglyst den 15.6. samme år. Der var ca. 72,5 tønder land til gården eksklusive engarealer, og på dette tidspunkt var gården skyldsats til:

Matr. nr. 4a, Vrå by: 1 tønne, 7 skæpper, 1 fjerdingkar og 2 ¼ album.

Matr. nr. 22, Pederstrup: 1 skæppe, 1 fjerdingkar og 2 ½ album.

Prisen for gården inklusive aftægtsforpligtelser til Ane Cathrine Jensdatter og Niels Nielsen (Møller) blev fastsat til 11.800 kr..

Ved overtagelsen i 1909 var der udelukkende ældre bygninger, bl.a. var stuehuset helt fra starten i 1817. Niels Christian Rasmussen og Kristine restaurerede stuehuset, og alle udhuse blev erstattet af nye. Resultatet blev både et moderne produktionsapparat og en flot gård, hvor der både i Niels Christian Rasmussens og Magnus Møller Rasmussens tid altid var velordnede forhold.

I 1914 blev der lavet en interessentskabskontrakt mellem ejerne af Sødalvej 3, Sødalvej 5, Sødalvej 9 og Sødalvej 15 om et vandværk på Sødalvej 9. Kontrakten indeholdt følgende bestemmelser:

Vi undertegnede 1) gårdejer Niels Christian Rasmussen af Vrå som ejer af matr. nr. 4a Vrå, Pederstrup sogn, 2) gårdejer Laurits Christian Jensen, Vrå, som ejer af matr. nr. 5a Vrå, Pederstrup sogn, 3) Enke Nielsine Andersen, født Poulsen, Vrå, som ejer af matr. nr. 3b og 3c, Vrå, Pederstrup sogn og bmd. Niels Christian Nielsen, Vrå, som ejer af matr. nr. 3d, Vrå, Pederstrup sogn, har besluttet for fælles regning at anlægge et vandværk, bestående af vindmotor, brønd, beholder og ledninger til vandforsyning for vore nævnte ejendomme, og vi har i den anledning vedtaget følgende:

1. Efter nærmere aftalt plan anbringes motor og brønd på matr. nr. 4a Vrå og beholderen lægges på matr. nr. 5a Vrå. Fra Beholderen lægges ledninger, hvor i gennem vandet føres ud til de nævnte ejendomme.
2. Til bestridelse af udgifterne ved anlægget af vandværket i det hele søge vi optaget et lån på ca. 2.200 kr., totusinde to hundrede kroner, for hvilket beløb vi subsidiært hæfte en for alle og alle for en, men principielt kun i følgende forhold med vore ejendomme:

Ejeren af matr. nr. 4a Vrå med 48 andele.
 Ejeren af matr. nr. 5a Vrå med 48 andele.
 Ejeren af matr. nr. 3d Vrå med 36 andele.
 Ejeren af matr. nr. 3b og 3c Vrå med 28 andele.

3. De årlige udgifter til vedligeholdelsen anslås til 168 kr., der udredes af interessenterne i samme forhold som ovenfor under pkt. 2 bestemt.
4. Den daglige pasning af motoren påhviler det ejeren af matr. nr. 4a at udføre uden vederlag.
- 5 Vi skulle til enhver tid tåle den færdsel over vore ejendomme som nødvendiggøres ved reparationer og andre arbejder på vandværket.
6. Enhver af os skal for sit vedkommende våge over, at der ikke sker uforholdent vandspild, og vi må ikke tilstede uvedkommende adgang til afbenyttelse af vandværket.
7. I søgsmålstilfælde denne kontrakt vedrørende skal den hurtige retsforfølgning efter forordning af 25. januar 1828 være gældende, og den tabende part betaler sagesløse omkostninger.
- 8 Denne kontrakt begærer vi tinglæst som hæftelse på ovennævnte vore ejendomme idet retsanmærkning frafaldes om de derpå til dato tinglæste hæftelser. Omkostningerne ved nærværende dokument betaler vi med $\frac{1}{4}$ hver.

Vrå den 5 oktober 1914. Niels Christian Rasmussen. Nielsine Andersen, Laurits Christian Jensen.
 Niels Christian Jensen. Til vitterlighed: Villads Rasmussen. Niels Christensen.
 Tinglæst den 6.10.1914

I 1967 ønskede ejeren af Sødalvej 15, Verner Jensen, at udtræde af vandværket, og i forbindelse med dette blev der udarbejdet et tillæg til interessentskabskontrakten af 5 oktober 1914, som medførte, at vandbeholderen på matr. 5a blev nedlagt samt at Verner Jensen udgår i interessentskabet, og at kontrakten begæres aflyst for så vidt angår matr.nr. 5a Vrå, Pederstrup sogn. Interessentskabet fortsætter med at levere vand til de tilbageværende 3 medlemmer følgende vilkår, der skal gælde i stedet for de i kontrakten af 5.oktober 1914 anførte bestemmelser:

1. Den eksisterende brønd på matr. nr. 4a, Vrå er i foråret 1967 blevet forsynet med med en Grundfoss pumpe med en 3 hk motor med an tryklftsbeholder beregnet til 200 l.
2. Udgifterne hertil er afholdt af I/S efter Verner Jensens udtræden.
3. Brønd med pumpe, elmotor, beholder og hovedledninger tilhører I/S.
4. I/S skal som hidtil levere vand vederlagsfrit til de 3 ejendomme + et enfamiliehus opført på matr. 4a, Vrå.
5. Vandværket ejes af de 3 interessenter med forholdet 36+33+33.
6. Ejeren af matr. nr. 4a fører tilsyn med vandværket og fører regnskab.

Den nye kontrakt blev tinglyst den 6.6.1967.

I 1936 solgte Niels Christian Rasmussen den sydvestligste del af arealet, der lå hen i hede, til sønnen Viktor Møller Rasmussen, som sammen med sin hustru Signe Overgaard opbyggede en statsejendom på arealet. Der var 12,3470 ha til ejendommen, der fik matr. nr. 4c, Vrå by. Prisen for arealet var 6.200 kr., og skødet blev tinglyst den 1.9.1936. Denne udstykning er i øvrigt den sidste udstykning fra Vrå gårdene.

Samtidig med salget af jord til sønnen Viktor Rasmussen blev der lavet en deklaration, som gav Niels Christian Rasmussen og efterfølgende ejere af matr. nr. 4a, Vrå by, ret til fri og uhindret færdsel over matr. nr. 4c, Vrå by, ad en 3,77 m bred vej (6 alen). Da de to ejendomme, matr. nr. 4a og 5a, blev flyttet ud på markerne (eller lynchederne) vest for Vrå by i 1817, skulle der jo skaffes vejret, så de kunne komme derfra, og denne vejret kom i form af veje over markerne sydvest på over til den nye Sødal – Løvelvej. Derfor var deklarationen en nødvendighed da arealet til vejen blev solgt fra til Viktor Rasmussen.

I Viborg Stifts Folkeblad var der i 1960 en artikel om parret Niels Christian Rasmussen og Kristine i anledning af deres guldbryllup, og her står der bl.a. følgende: „Hele deres ægteskab har været præget af de gammeldags dyder, og de har levet et pænt og stille virksomt liv. Arbejdsomhed, flid, nøjsomhed, pligt og ansvar er begreber, som har båret hjemmet alle dage”. Alle, som har kendt Niels Christian Rasmussen og Kristine kan skrive under på dette.

Den 17.12.1959 blev Gryshøjgård med matr. nr. 4a, Vrå by solgt til sønnen Magnus Møller Rasmussen for 137.500 kr.. Skødet blev tinglyst den 29.12.1959. Samtidig blev der lavet aftægtsbestemmelser for Niels Christian Rasmussen og Kristine. De omfattede følgende: Fri bolig i et nyopført hus vest for gårdens stuehus. Af daglige fornødenheder skulle de have 2 l sødmælk daglig, 60 æg pr. måned, 2 halve grise årligt samt kartofler til eget brug. Disse aftægtsbestemmelser blev også tinglyst den 29.12.1959.

5 Magnus Møller Rasmussen
 Født 16.12.1918
 Død: 10.12.1987

I 1973 erhvervede Magnus Møller Rasmussen matr. nr. 4e, Vrå by.

Han var en meget dygtig håndværker og anlagde en meget flot mindehave med stensætninger og inskriptioner om slægtens gang på Gryshøjgård. Endvidere byggede han en flot udestue til stuehuset i samme stil som det gamle hus.

Magnus Møller Rasmussen blev i 1967 gift med sin husbestyrerinde Margit Christiansen. De fik en lille pige, Randi, der døde i forbindelse med fødslen. De fik yderligere 2 drenge, Niels i 1971 og Steen i 1973.

I 1973 blev de skilt, og Magnus blev gift igen i 1975 med Bente Jonna Madsen. De fik en datter i 1979, der blev døbt Irene. Magnus Møller Rasmussen døde den 10.12 i 1987, og så sad Bente Jonna Rasmussen tilbage med gården. Men den 28.4.1988 fik hun tinglyst en skifteretsattest, og ejendommen med matr. nr. 4a og 4e Vrå, blev solgt til Kim og Annette Christensen, Løvel, for 1,2 mio. kr.. Købet blev tinglyst den 14.6.1988.

6. Annette Christensen.	19.7.1986	Kim Christensen.
Født: 10.3.1965.	Løvel kirke	Født: 1.3.1960.
Datter af Knud og Bente Abrahamsen, Løvel.		Søn af Svend og Vera Marie Christensen, Vester Tostrup.

Annette Abrahamsen og Kim Christensen mødte hinanden på Asmildkloster landbrugsskole, hun som grundskoleelev og han som driftslederelev.

De drev Gryshøjgård med smågriseproduktion med 110 søer. Men de fandt ikke driften af Grydshøjgård økonomisk tilfredsstillende, og gården blev i 1995 solgt til gdr. Steen Madsen, Vråvej 28, Pederstrup. I hans ejertid er den blevet stærkt forfalden og har fået ruinagtig karakter.

Jævnfør seneste Matrikelinfo omfatter Ejendommen på Sødalvej 9 følgende matrikelnumre og arealer:

Matr. nr. 4a, Vrå By	21,1249 ha.
Matr. nr. 4e, Vrå By	1,9072 ha.
Matr. nr. 4f, Vrå by	3,3638 ha.

Kilder:

Bach, Jonna, Holstebro
 Christensen, Kim, Løvel.
 Christensen, Michael, Viborg.
 Jørgen Dalager, Vrå.
 Møller Inger, Agathelund.
 Rasmussen, Karsten Yding, Løvel.
 Danske gårde i tekst og billeder. Viborg amt, Bind 3.
 Dansk Center for Herregårdsforskning.
 Folketællinger.
 Indskannede tingbøger 1927-2000.

Kirkebøger.
Matrikelinfo.
Realregister, Fjends-Nørlyng herreder 1833-1968.
Skøde- og panteprotokoller 1740 – 1927.
Viborg Stifts Folkeblad 1.6.1960.

05.12.2019. Leo Yding Sørensen